

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2020-06-01
Stockholm

Mål nr
F 1148-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-01-10 i mål nr F 2968-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

1 RH

2. SH

Ombud för 1 och 2: Advokatfirman Lars-Erik Olsson AB

Motpart

HK

Ombud: Bohusläns Advokatbyrå AB

SAKEN

Fastighetsbestämning avseende servitut för väg berörande fastigheterna XX och YY i Ale kommun (Lantmäteriets ärendenummer O171985) _____

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar HK yrkande om utvidgning av servitutet och avslår hans övriga yrkanden.

Dok.Id 1584521

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

2. Med ändring av punkten 1 i mark- och miljödomstolens dom och Lantmäteriets beslut i ärendenummer O171985 fastställer Mark- och miljööverdomstolen att gränserna för servitutets utövningsområde ska bestämmas enligt bilaga B till denna dom.

3. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom och Lantmäteriets beslut i fråga om fördelningen av förrättningskostnaderna förordnar Mark- och miljööverdomstolen att ägarna till XX, SH och RH, ska betala 50 procent av förrättningskostnaden, med hälften vardera, och att ägaren till YY, HK, ska betala 50 procent av förrättningskostnaden.

4. Med ändring av punkten 3 i mark- och miljödomstolens dom förordnar Mark- och miljööverdomstolen att HK ska ersätta SH och RH för deras rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen med 63 708 kronor, varav 63 270 kr avser ombudsarvode, samt ränta enligt 6 § räntelagen på det först nämnda beloppet från den 10 januari 2019 till dess betalning sker.

5. HK ska ersätta SH och RH för deras rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 114 115 kronor, avseende ombudsarvode, samt ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

6. Det ankommer på Lantmäteriet att föra in ändringarna i förrättningsakten samt att i behövlig omfattning märka ut de slutligen bestämda gränserna för servitutets utövningsområde.

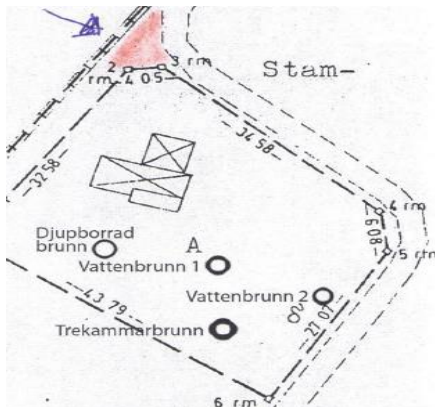
YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

RH och **SH** (RH och SH har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska

- bestämma gränserna för servitutets utövningsområde i huvudsak enligt bifogad karta (se bilaga B) och att de slutligen bestämda gränserna för servitutets utövningsområde ska märkas ut på marken i behövlig omfattning (samtidigt som de av Lantmäteriet utsatta gränsmärkena avlägsnas),
- förplikta HK att betala förrättningskostnaderna i dess helhet alternativt fördela förrättningskostnaderna på det sätt som domstolen finner skäligt och
- förplikta HK att ersätta RH och SH för deras rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen med 63 708 kronor och i Mark- och miljööverdomstolen med 114 115 kronor (i beloppen ingår mervärdesskatt).

HK har motsatt sig bifall till RH och SH yrkanden och för egen del yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska

- fastställa att vägservitutet även ska omfatta den yta i nordost som markerats med rött i ingiven karta (se nedan),

- utreda samtliga förrättningar där lantmätare MR beslutat om omfattning av vägservitut samt utreda frågan om lutningen på hans fastighet,
- förplikta RH och SH att betala 67 procent av de totala förrättningskostnaderna och

- förplikta RH och SH att ersätta honom för hans rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 115 000 kronor, inklusive mervärdesskatt.

RH och SH har motsatt sig bifall till HK yrkanden.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har återopat samma grunder och utvecklat sin respektive talan på i allt väsentligt samma sätt som redovisats i mark- och miljödomstolens dom. Parterna har gett in viss kompletterande utredning.

HK har i fråga om yrkandet om att vägservitutet även ska omfatta ytan i nordost anført bland annat följande. Ett servituts innehåll kan förändras i enlighet med samhällsutvecklingen och den tjänande fastigheten får därför tåla viss förändrad omfattning av servitutet på grund av ökat eller ändrat behov hos den härskande fastigheten (jfr NJA 2018 s. 200). Han har nyligen fått information från kommunen om ny sophantering som kommer att gälla från november 2019. Alla sopor ska källsorteras och därför krävs nya fordon som är utrymmeskrävande. Kommunen begär av fastighetsägarna att sophanteringsfordonet ska kunna vända utanför tomten. Eftersom den överklagade servitutsbestämningen endast behandlat bestämning av väg enligt en viss utbredning har vändningsmöjligheten bortfallit och inte kommit att ingå i beslutet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Yrkandet om utvidgning av vägservitutet

HK har i Mark- och miljööverdomstolen framställt ett yrkande om att vägservitutet även ska omfatta ytan i nordost för att möjliggöra en vändplats för sophämtningsfordon. Yrkandet tar sikte på förhållanden som inte varit föremål för underinstansernas prövning och HK har inte heller i rätt tid överklagat mark- och miljödomstolens dom. Vid nu angivna förhållanden kan det nya yrkandet inte tillåtas. Yrkandet ska därför avvisas.

Yrkandena om utredningsåtgärder

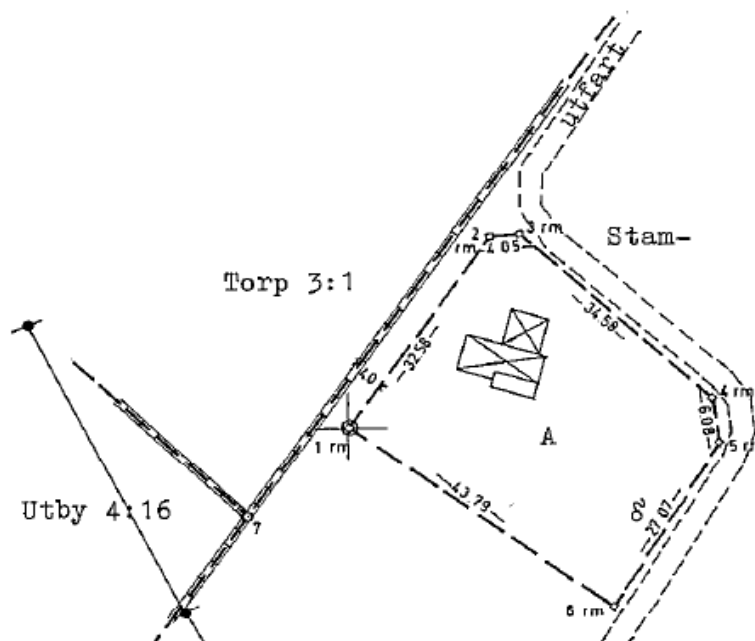
HK har begärt att Mark- och miljööverdomstolen ska utreda samtliga förrättningar där lantmätare MR beslutat om omfattning av vägservitut och att domstolen ska utreda frågan om lutningen inom hans fastighet. Parterna svarar som huvudregel själva för den bevisning som de vill åberopa och det åligger inte domstolen att göra sådana utredningar som HK har begärt. Vad han begärt i dessa delar kan alltså inte bifallas.

Servitutets utövningsområde

Innebörden i en servitutsupplåtelse bestäms i första hand av dess ordalydelse. Vid tolkningen av servitutets närmare innebörd kan det emellertid vara nödvändigt att beakta även andra omständigheter, t.ex. den härskande fastighetens behov (se NJA 2018 s. 200). Tolkningen ska grunda sig på de förhållanden som förelåg vid servitutets bildande.

Det ifrågavarande servitutet är formulerat enligt följande:

Nybildning av servitut . 00-2-16
Med lotten A (härskande)
följer rätt att för utfart
nyttja från området mot nord-
ost ledande befintlig väg
över Utby Skattegården 3:5
(tjänande).

Servitutet bildades i samband med att fastigheten YY avstyckades från fastigheten XX. Vid tidpunkten för avstyckningen var ett fritidshus uppfört vid styckningslottens norra hörn. RH och SH gör gällande att servitutet endast avser en utfart åt nordost på befintlig väg från den härskande fastighetens norra del medan HK menar att servitutet sträcker sig från den härskande fastighetens sydöstra hörn.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att annat inte framkommit än att syftet med servitutet var att i samband med avstyckningen säkerställa att den nybildade fastigheten YY fick tillgång till en utfart. Det som HK har anfört om att servitutet även bildades för att tillförsäkra YY möjlighet att anlägga en avloppsanläggning och därefter använda vägen för underhåll och tömning m.m. får inte stöd av servitutets ordalydelse. Att det på förrättningskartan anges ordet utfart endast på den väg som går från det norra hörnet på fastigheten samt att den härskande fastigheten ges rätt att för utfart nyttja från området mot *nordost* ledande befintlig väg talar istället snarast för att servitutet har avsetts att ges den innebörd som RH och SH gör gällande. Det är domstolens uppfattning att ett servitut som omfattar vägen ned till det sydöstra hörnet närmast är att betrakta som ett annat servitut med ett annat innehåll.

Vid en bedömning utifrån servitutets ordalydelse och förrättningskartan ligger det mot bakgrund av det anförda närmast tillhands att tolka servitutets utövningsområde på så sätt att det endast avser en utfart åt nordost på befintlig väg från den härskande fastighetens norra del. Frågan är då om det i målet framkommit några andra omständigheter, främst i fråga om den härskande fastighetens behov av servitutet, som leder till att servitutets utövningsområde trots det ska bestämmas på det sätt som underinstanserna har gjort.

HK har anfört att det i samband med lantmäteriförrättningen 1973 konstaterades att den enda möjliga placeringen av en avloppsanläggning på fastigheten var på dess södra del. Eftersom anläggningen fordrade tillgång till väg både i samband med anläggande och användning fanns det ett behov att få använda ägovägen ner till den härskande fastighetens sydöstra hörn. Domstolen ifrågasätter inte att tömning av

trekamarbrunnen skulle underlättas genom användning av ägovägen. Utredningen visar dock inte att ägovägen, vare sig vid servitutets bildande eller i dag, varit en förutsättning för att anläggningen ska kunna användas på ett godtagbart sätt. Domstolen noterar i detta sammanhang att de uppgifter som HK lämnat om de diskussioner som fördes vid lantmäteriförrättningen 1973 inte vinner stöd av den övriga utredningen i målet eller av akten från förrättningen där servitutet bildades. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att inte heller det som HK i övrigt har anfört bl.a. i fråga om lutningsförhållandena på fastigheten och det dike som finns anlagt öster om ägovägen medför att det funnits ett sådant behov av vägen ned till YY:s sydöstra hörn att servitutets utövningsområde ska bestämmas på det sätt som han menat. Lantmäteriets beslut i denna del ska därför ändras och gränserna för servitutets utövningsområde ska istället bestämmas enligt bilaga B till denna dom. Det ankommer på Lantmäteriet att föra in ändringarna i förrättningsakten och i behövlig omfattning märka ut de slutligen bestämda gränserna för servitutets utövningsområde.

Fördelning av förrättningskostnaden

HK har inte i rätt tid överklagat lantmäteriets beslut om fördelningen av förrättningskostnaderna. Det saknas därmed förutsättningar att besluta om en fördelning som innebär att RH och SH ska stå för en större del än 60 % av förrättningskostnaderna.

Kostnaderna för fastighetsbestämning ska fördelas mellan sakägarna efter vad som är skäligt (14 kap. 10 § fastighetsbildningslagen [1970:988], FBL). Till grund för bedömningen av vad som är skäligt ligger oftast den nytta som sakägarna har av fastighetsbestämningen. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att båda parterna har haft lika stor nytta av fastighetsbestämningen av servitutet. Det finns därför i detta fall skäl att förordna att parterna ska stå för hälften var av förrättningskostnaden.

Rättegångskostnader

Genom utgången i Mark- och miljööverdomstolen har RH och SH vunnit bifall till huvuddelen av sin talan. HK, som har stått i ett klart motsatsförhållande till RH och SH är därmed att anse som tappande part både i mark- och miljödomstolen

och Mark- och miljööverdomstolen och ska därför enligt huvudregeln ersätta RH och SH för deras rättegångskostnader i båda domstolarna (se 16 kap. 14 § FBL och 18 kap. 1 § rättegångsbalken). De yrkade beloppen avser förutom ersättning för ombudens egna arbete även ersättning för två lantmäterikonsulter. HK har vitsordat beloppen avseende ombudens egna arbete men överlämnat till rätten att bedöma yrkandenas skälighet i övrigt. Mark- och miljööverdomstolen finner med beaktande av målets art och omfattning att de yrkade beloppen i båda domstolarna är skäliga och att ersättning därför ska utgå i enlighet med yrkandena.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Rikard Backelin, tekniska rådet Börje Nordström och tf. hovrättsassessorn Erik Stålhammar, referent.

Föredragande har varit Carlos Leal.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-01-10
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr F 2968-18

KLAGANDE

1. RH

2. SH

Ombud för 1 och 2: Advokatfirman Lars-Erik Olsson AB

MOTPART

HK

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets beslut den 6 juli 2018 i ärende nr O171985, se bilaga 1

SAKEN

Fastighetsbestämning avseende servitut för väg berörande fastigheterna XX och YY i Ale kommun

DOMSLUT

1. Mark och miljödomstolen avslår överklagandet gällande servitutets omfattning.
2. Mark och miljödomstolen ändrar endast på det sättet servitutets innebörd att servitutets lydelse skall vara enligt den ursprunglig från år 1973 – ”rätt att för utfart nyttja från området mot nordost ledande befintlig väg” – i sträckning enligt förrättningskartan i det nu överklagade avgörandet, aktbilaga KA1.
3. SH och RH skall stå sin rättegångskostnad i mark- och miljödomstolen.

BAKGRUND

Efter ansökan från HK (YY) om fastighetsbestämning av ett år 1973 bildat servitut för utfartsväg till förmån för hans fastighet och belastande SH och RH fastighet XX, beslutade Lant- mäteriet den 6 juli 2018 att servitutet – i den delsträcka av vägen som är aktuell i målet – slutar vid fastigheten YYs sydöstra hörn samt att servitutets innebörd skall vara ”rätt att använda, underhålla och förnya befintlig väg” i beslutad sträckning. Vidare beslutade Lantmäteriet att SH och RH ska betala 60 % av förrättningskostnaden med hälften vardera och att HK ska betala 40 % av förrättningskostnaden.

YRKANDEN M.M.

SH och **RH** har överklagat såväl fastighetsbestäm- ningsbeslutet som kostnadsfördelningsbeslutet och har, såsom talan slutligen bestämts, yrkat enligt följande.

- Med ändring av Lantmäteriets beslut ska gränserna för servitutets utövningsområde gå i huvudsak enligt bifogad karta

- Servitutet ska endast avse rätt att använda och underhålla befintlig väg.
- Gränserna för servitutets utövande ska märkas ut på marken i behövlig omfattning.
- I första hand ska HK betala hela förrättningskostnaden.
- I andra hand ska beslutas om sådan fördelning av förrättningskostnaden som domstolen finner skälig.

HK har bestritt bifall till ändringsyrkandena.

SH och **RH** har som grund för sina yrkanden anfört bland annat följande. Det är fråga om ett redan från början rättsligen lokaliserat utfartsservitut där det är syftet vid servitutets tillkomst som avgör vilken omfattning det ska anses ha på marken. Av ordalydelsen framgår att det endast var den ”från området mot nordost ledande” befintliga vägen som skulle få användas. Denna vägs fortsatta sträckning ned till det sydöstra tomthörnet har inte utmärkts som ”utfart” på 1973 års förrättningskarta; det är fråga om en ägoväg som endast varit fram-komlig med traktor och som endast nyttjats av familjen RH och SH. Att även den befintliga ägovägen ritades in på förrättningskartan berodde sannolikt på att denna väg avgränsade styckningslotten mot norr och öster. Det är en efterhands- konstruktion att lantmätaren vid förrättningen 1973 skulle ha berört behovet av en förlängd servitutsväg för placeringen av den blivande trekammarbrunnen. Det är ett felaktigt påstående att en förlängd servitutsväg behövs för slamsugning av trekammarbrunnen i det sydöstra hörnet av fastigheten YY. Slamtömningen tillgår så att slamtömningsbilen backar ca 150 m och ställer sig på den hårdgjorda marken norr om bostadshuset, varifrån slang dras på den drygt 40 m långa sträckan till trekammarbrunnen. Det har inte framförts krav från kommunen gällande förbättring av framkomligheten. Det saknar även betydelse för servitutets utbredning om HK använt ägovägen vid diverse anläggningsåtgärder på fastigheten. När det gäller HK önskan att även få ”förnya” den befintliga ägovägen, handlar det om att i så stor utsträckning som möjligt slippa använda den egna fastigheten för interna transporter. Vad beträffar fördelningen av förrättningskostnaden är det skäligt att hela kostnaden läggs på HK med anledning av att problem beträffande användningen eller tolkningen av servitutet inte funnits förrän HK egenmäktigt började hårdgöra marken utanför sin fastighet.

HK har som grund för sitt bestridande anfört bland annat följande. Han har ägt och bebott YY sedan avstyckningsförrättningen år 1973 då även officialservitutet för den nu aktuella vägen bildades eftersom även lantmätaren då såg behovet för YY av vägen. Han har använt denna ända ner till tomtens sydöstra hörn alltsedan år 1973 för slamsugning av trekammarbrunnen i fastighetens sydöstra hörn och för alla andra transporter innefattande även tillsyn av en dricksvattenbrunn. På senare år har SH och RH dock hindrat honom på olika sätt genom att parkera maskiner på servitutsvägen och förbjudit honom att underhålla den med resultat att den delvis vuxit igen med gräs. Av denna orsak sökte han den aktuella fastighetsbestämningen av officialservitutet från år 1973 för att få slut på hindrandet från SH och RH sida. Slamsugning kan inte ske från tomten eftersom där finns en bergklack som hindrar slamsugningsbilen från att backa till och höjdskillnaden är, även med placering av lastbilen på servitutsvägen i norr, nätt och jämt genomförbar eftersom höjdskillnaden från bilen till brunnen är 7 m vilket är på gränsen för slamsugningsförmågan hos bilens pump. När han måst slamtömma på detta sätt har brunnen inte gått att tömma helt. Slamtömning måste alltså för att bli effektiv ske i linje från fastighetens nedre del eller längre ner på grund av att höjdskillnaden som nämnts inte får vara mer än 7 m mellan lastbil och botten på slambrunnen. Om han inte hindras kan han lätt göra i ordning servitutsvägen genom klippning och påläggning av bärlager ner till servitutsvägens slut i det sydöstra hörnet. Vid avstyckningen uppgav lantmätaren att han måste ha tillgång till väg ner till den trekammarbrunn som planerades, varför den streckade vägen – motsvarande den redan befintliga vägen – ritades in på förrättningskartan. Vägen har använts vid anläggande av avloppsanläggningen, vid grävning/borrning av vattenbrunnar, i samband med byggnation på fastigheten, i samband med båtbygge och vid slamtömning. Vägen kommer även att behöva användas vid en kommande nyanläggning av avloppsanordning på fastigheten; om han får behålla trekammarbrunnen som avloppssystem måste han i vart fall nyanlägga infiltrationsbädden nedom brunnen. Han har genom åren underhållit vägen genom att klippa gräset ner till sydöstra hörnet och även vid behov punktgrusat vägen. År 2017 avlägsnade han en grässvål som med åren bildats ovanpå den befintliga

servitutsvägen; det var inte fråga om en nyanläggning av en hårdgjord yta. Ägovägen har inte använts av RH och SH på länge, vilket bevisas av att vägen är avskuren med en höjdskillnad på ca 0,65 m. Han har inte haft något problem med underhållet av vägen tidigare och har haft en god relation med tidigare ägare av fastigheten XX. Sedan SH och RH tog över fastigheten 2014 har han blivit förbjuden och hindrad att använda servitutet på det sätt som det är tolkat och använt sedan 1973. RH och SH borde därför rätteligen betala hela förrättningskostnaden.

På SH och RH begäran har **vittnesförhör** hållits med **RM** som med lastbil utfört slamtömning av trekammarbrunnen på YY och som därvid uppgivit att han backat in lastbilen på vägen norr om YY att denna placering varit på gränsen för slamtömningspumpens sugkapacitet på grund av avstånd och nivåskillnad från lastbilen ner till brunnen och att fullgod slamtömning hade fordrat att han hade kunnat backa ner lastbilen i nivå med brunnen.

SH och RH har fordrat ersättning för rättegångskostnad (aktbil 16).

HK har bestritt rättegångskostnadsanspråket i sin helhet.

Mark- och miljödomstolen har den 13 december 2018 haft sammanträde och syn i målet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har att ta ställning till servitutet gällande utfart från YY i dess omfattning på marken och dess ändamål samt vidare till fördelning av förrättningskostnaderna.

Enligt 14 kap. 1 § fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, prövas vid fastighetsbestämning hur fastighetsindelningen är beskaffad och huruvida ett servitut gäller och vilket omfång rättigheten har.

Omständigheter

Vid avstyckning 1973 bildades fastigheten YY med en servitutsrätt ”att för utfart nyttja från området mot nordost ledande befintlig väg över ZZ”. I köpehandlingen för avstyckat område, YY, har köpare och säljare överenskommit om utfartsservitut, vilket senare har förtydligats med ett tillägg om ”att med området skall följa rätt för utfart nyttja området mot nordost ledande befintlig väg”.

Tillägget skedde samma dag som förrättningen avslutades, den 2 maj 1973.

Förrättningskartan 1973 redovisade del av aktuell servitutsväg, se karta nedan.

Vid avstyckningen fanns det en befintlig ägoväg från styckningslotten norrut och vägen gick vidare öster om styckningslotten och vidare ner till åkerskiftet söder om styckningslotten. Styckningslotten och även ägovägen ligger i en kraftig sluttning.

Servitutets utbredning på marken

HK, som förvärvade styckningslotten 1973, var närvarande vid avstyckningen och enligt honom diskuterades vägfrågan med säljare och lantmätare om att det för fastigheten var nödvändigt med servitut öster om på befintlig ägoväg för att nå de nedre delarna av fastigheten vid anläggande och användning av trekammarbrunn. Det ansågs inte möjligt att nå de nedre delarna av fastigheten

inom fastigheten utan den befintliga ägovägen öster om styckningslotten skulle användas.

Vid bestämning av servitutets utbredning ska omständigheterna vid servitutets tillkomst beaktas. Servitutsrätten som sådan fixeras efter förhållandena vid dess tillkomst (jfr p. 12-15) och består därefter i princip oförändrade (jmf HD T 1857-17, punkt 18).

Vid domstolens syn på platsen konstaterades att XXs nedre delar för fordonstransporter endast kan nå från aktuell ägoväg och att anläggande av avloppsanläggning 1973 förutsatte åtkomst genom aktuell väg och även för framtida tömningar och åtgärder. Upplåtelse av servitutet på ägovägen innebar inte några olägenheter för belastande fastighet då vägen även nyttjades av XX för ägotransporter. Öster om ägovägen finns ett djupt dike som avskiljer ägovägen från brukad mark i öster. Diket utgjorde vid avstyckning 1973 ett gränsdike mellan dåvarande jordbruksfastigheter och någon brukning av området som utgör ägoväg bedöms inte heller idag som realistiskt.

Mark- och miljödomstolen finner att vid avstyckning 1973 fanns ett uppenbart behov för styckningslotten (YY) att använda ägovägen ner till YYs sydöstra hörn för att nå dess nedre delar. Även om slamtömning idag har måst ske från ett annat läge på ägovägen och denna delvis växt igen på grund av rådande tvist, föreligger fortfarande ett behov av att nyttja ägovägen i denna del, till det sydöstra hörnet, för YY och några nya omständigheter har inte framkommit som ändrar denna domstolens bedömning. Skäl att ändra servitutet vad avser dess utbredning på marken föreligger alltså inte.

Servitutets innebörd

Högsta Domstolen har i mål T 1857-17 utvecklat frågan om att ett servituts innebörd bestäms i första hand av dess ordalydelse och för förevarande servitut är lydelsen ”rätt att för utfart nyttja från området mot nordost ledande befintlig väg”.

Ett servitut gäller i princip utan begränsning i tiden och det har accepterats att ett servituts innehåll kan förändras i enlighet med vad som är en naturlig följd av samhällsutvecklingen. Den tjänande fastigheten har därför att tåla viss förändrad omfattning av servitutet på grund av ökat eller ändrat behov hos den härskande fastigheten (jfr NJA 2018 s 200).

Vid fastighetsbestämning enligt 14 kap. 1 § FBL prövas fråga om huruvida ett servitut gäller och vilket omfång rättigheten har, men Lantmäteriet har dock inte befogenhet att ändra servitutslydelsen och därmed fastslå tolkningar av vad rättigheten innebär för härskande och tjänande fastighet. Mark- och miljödomstolen bedömer därvid att det vid fastighetsbestämning inte är möjligt att ändra ordalydelsen av servitutsupplåtelsen utan nuvarande lydelse ”rätt att för utfart nyttja....” ska fortsatt gälla.

Denna ändring av beslutet har endast förorsakats av att Lantmäteriet inte har befogenhet att besluta i sådana frågor och ändringen (domslutspunkt 2) av ordalydelsen i servitutets innebörd tillbaka till lydelsen vid servitutets bildande år 1973 innebär inte någon ändring i sak. Det ska även anmärkas att en så omfattande ändring av ett officialservitut, som den SH och RH i mark- och miljödomstolen framställt genom sitt ändringsyrkade, inte kan bifallas inom ramen för det fastighetsbildningsinstitut som målet rör, nämligen fastighetsbestämning av servitut.

Med hänsyn till det anförda ska SH och RH över- klagande, med endast den justeringen av servitutsmeningen som nämnts ovan, avslås.

Fördelning av förrättningskostnader

Fördelning av förrättningskostnader vid fastighetsbestämning ska ske efter vad som är skäligt (14 kap. 10 § FBL) och därvid ska främst nyttan för berörda sakägare beaktas. Normalt brukar förrättningskostnaden vid fastighetsbestämning delas lika

mellan berörda fastigheter på ömse sidor gräns eller mellan förmånsfastigheter och belastande fastighet.

Vid en uppenbar tvist mellan sakägarna kan förrättningshandläggningen i viss mån jämföras med domstolsprövning och enligt förarbeten till FBL bör man vid sidan av nyttoaspekten även kunna ta hänsyn till utgången av tvisten (prop. 1969:128 s. B 819).

Med stöd av ovanstående och vad som framkommit vid Lantmäteriets handläggning och det förhållande att ägarna av XX (SH och RH) inte vunnit framgång där, finner domstolen inte skäl till att ändra Lantmäteriets kostnadsfördelningsbeslut. Överklagandet ska alltså avslås även i denna del.

Rättegångskostnader

Utgången i målet medför att huvudregeln om rättegångskostnadsansvar för tappande part bör tillämpas (16 kap. 14 § 1 st FBL och 18 kap. 1 § RB). Eftersom HK inte framställt något eget rättegångskostnadsanspråk innebär nämnda förhållande endast att SH och RH i målet ska stå sin rättegångskostnad.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)
Överklagande senast den 31 januari 2019.

Ulf Klerfalk

Göran Carlsson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Ulf Klerfalk, ordförande, och tekniska rådet Göran Carlsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.

SVEA HOVRÄTT

Ink 2019-03-13

Målnr
AktbilagaBilaga 2(Bilaga 1)till Hjertmans
yttrande

2018-10-17

angående

fastighetsbe-
stämmning av

Stam-servitut be-

rörande Utby

3:5 och 3:115

i Ale kommun

(Mål nr. 2868-18

i Vänersborgs

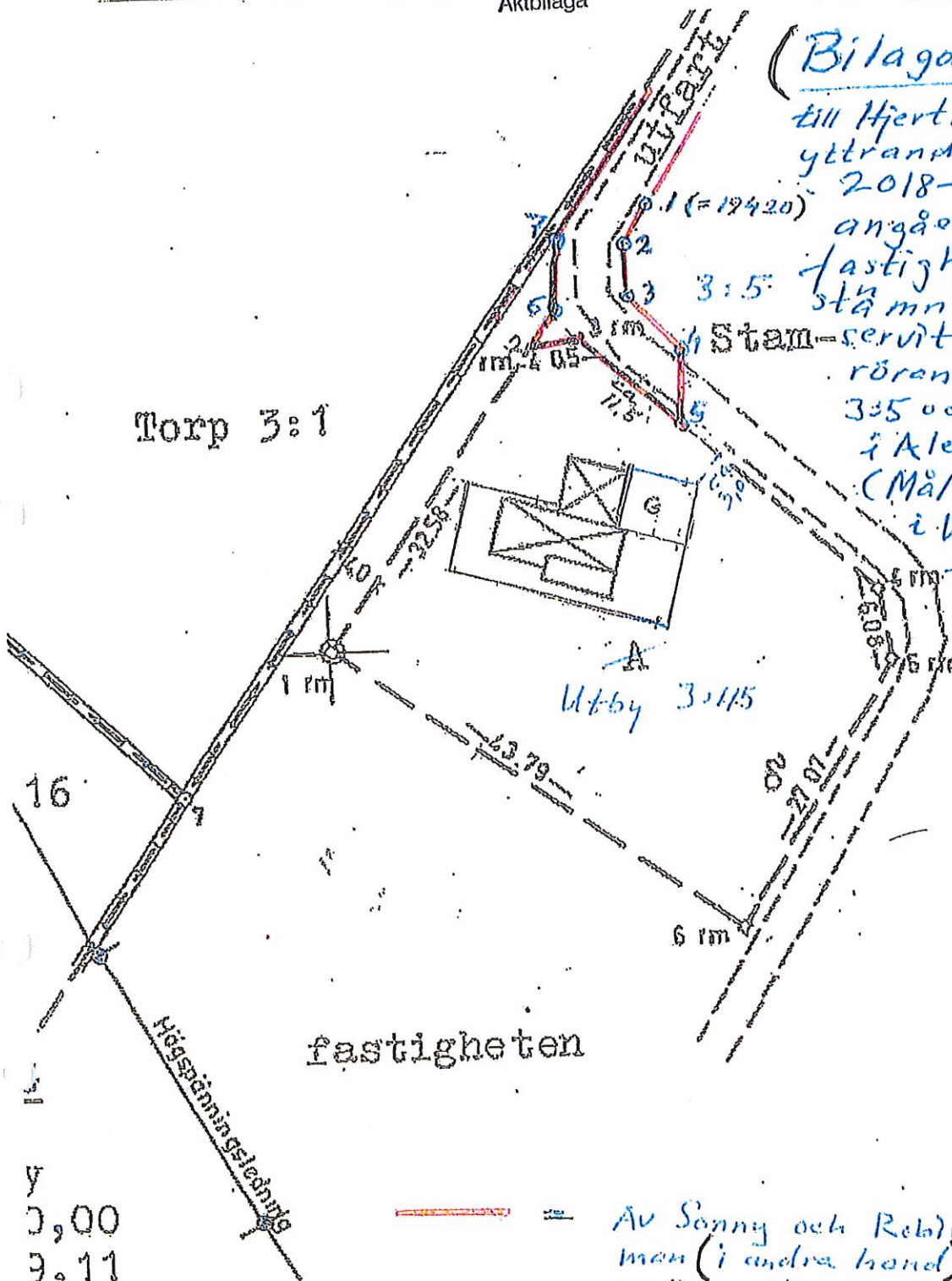
tingsrätt,

Mark-och

miljöödom-

stolen)

Torp 3:1

fastigheten

Utby 3:115

y
0,00
3,11
3,12
3,05
3,94
5,91
6,38

Av Sonny och Reborn Hjert-
man (i andra hand) yttread
gräns för servitutets
utövningss område.
QBS! Gränsen mot nord-
väst ska gå i kanten
av befintlig stengårdsgård.

Ungefärlig skala = 1:500